

Sygn. akt IV KK 211/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Dorota Rysińska

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zbigniewa Siejbika

w sprawie A. K.

skazanego z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 listopada 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 11 lutego 2014 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 14 października 2013 r.,

**oddala kasację, a kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

1. będąc członkiem jednoosobowego zarządu Zakładów Gospodarczych „U.” sp. z o.o. oraz osobą odpowiedzialną za prawidłowe prowadzenie urządzeń księgowych i dokumentacji księgowej spółki, mimo istniejącego obowiązku dopuścić do nieprowadzenia w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. ksiąg rachunkowych oraz niesporządzenia na koniec roku obrotowego (31 grudnia

2008 r.) sprawozdania finansowego, tj. o czyn wyczerpujący znamiona występku z art. 77 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1994 r. o rachunkowości,

2. uchylał się od opodatkowania poprzez niezłożenie w terminie do 31 marca 2009 r. w Pierwszym Urzędzie Skarbowym w C. zeznania CIT-8 i nie ujawnienie podstawy opodatkowania jaką stanowił dochód osiągnięty w 2008 r. przez spółkę „U.” sp. z o.o., co spowodowało narażenie podatku dochodowego na uszczuplenie w kwocie 171.513 zł, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 54 § 2 k.k.s.

Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z dnia 14 października 2013 r.:

1. uznał A. K. za winnego tego, że będąc członkiem jednoosobowego zarządu Zakładów Gospodarczych „U.” sp. z o.o. i osobą odpowiedzialną za prawidłowe prowadzenie urzędzeń księgowych i dokumentacji księgowej, mimo istniejącego obowiązku dopuścił do nieprowadzenia w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. ksiąg rachunkowych, to jest za winnego występku z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i za to na podstawie art. 77 powołanej ustawy w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. orzekł wobec niego karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 20 zł;

2. uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt II aktu oskarżenia;

3. na podstawie art. 627 k.p.k., art. 630 k.p.k., art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 200 zł oraz wydatki do kwoty 90 zł, a wydatkami w części uniewinniającej obciążył Skarb Państwa.

Od tego wyroku apelację złożył obrońca, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. polegające na braku skargi uprawnionego oskarżyciela, a to poprzez wniesienie aktu oskarżenia i jego popieranie przez pełnomocnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w C. oraz doprowadzenie do skazania oskarżonego w postępowaniu jurysdykcyjnym zainicjowanym tymże aktem, gdy tymczasem wobec zmiany trybu rozpoznawania sprawy z uproszczonego na zwyczajny w dniu 17 czerwca 2013 r. oraz prowadzenia przewodu sądowego od początku w dniu 30 września 2013 r., zgodnie z art. 325 d k.p.k. w zw. § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również z zakresu spraw zleconych tym organom wynika, iż nie miał już zastosowania przepis § 2 ust. 1 tego aktu i Urząd Skarbowy pomimo uprawnienia do prowadzenia dochodzenia nie miał już w przedmiotowej sprawie legitymacji, aby ponownie wnosić i popierać oskarżenie o czyn z art. 77 pkt. 1 ustawy z dnia 29 września o rachunkowości przez sądem I instancji, zwłaszcza, że odczytanie aktu oskarżenia oraz przeprowadzenie postępowania dowodowego odbyło się bez udziału prokuratora. obrońca wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz umorzenie postępowania w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 11 lutego 2014 r., zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w C. kasację złożył obrońca skazanego. **Zarzucił** w niej rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to:

- bezwzględną przyczynę odwoławczą o której mowa art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 404 § 2 k.p.k., polegającą na braku skargi uprawnionego oskarżyciela, a to poprzez wniesienie aktu oskarżenia i jego popieranie przez pełnomocnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w C., oraz doprowadzenie do skazania oskarżonego w postępowaniu jurysdykcyjnym zainicjowanym tymże aktem, i uznaniu przez Sąd Odwoławczy, iż „skoro Sąd I Instancji na podstawie art. 404 § 2 k.p.k. postanowił odroczonej rozprawę prowadzić od początku (...) to oczywistym jest, iż m. in. wraca ono do trybu uproszczonego (...) z uwagi na formę prowadzonego postępowania przygotowawczego”, gdy tymczasem wobec zmiany trybu rozpoznania sprawy z uproszczonego na zwyczajny przez Sąd I Instancji w dniu 17 czerwca 2013 r., oraz prowadzenia przewodu sądowego od początku w dniu 30 września 2013 r., zgodnie z art. 325d k.p.k. w zw. z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem

pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom, nie miał zastosowania przepis § 2 ust. 1 tegoż aktu i Urząd Skarbowy pomimo uprawnienia do prowadzenia dochodzenia nie miał już w przedmiotowej sprawie legitymacji, aby ponownie wnosić i popierać oskarżenie o czyn z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości przed Sądem I Instancji zwłaszcza, że odczytanie aktu oskarżenia oraz przeprowadzenie postępowania dowodowego odbyło się bez udziału prokuratora, a skoro już tylko przekroczenie terminu przerwy w postępowaniu uproszczonym prowadzi do zmiany trybu postępowania na zwyczajny, to tym bardziej (jako instytucja dalej idąca w swoich skutkach) powoduje go – wbrew twierdzeniom Sądu Odwoławczego – odroczenie rozprawy i brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia jakoby w przedmiotowej sprawie miał miejsce automatyczny powrót do trybu uproszczonego, bez wydania jakiegokolwiek postanowienia w tym przedmiocie;

- bezwzględną przyczynę odwoławczą o której mowa art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 476 k.p.k., polegającą na nienależytym obsadzeniu sądu odwoławczego, orzekającego na rozprawie apelacyjnej w składzie jednoosobowym, gdy tymczasem taki skład jest wyjątkiem przewidzianym dla trybu uproszczonego uzależnionym od kilku warunków, a w szczególności od orzekania przez Sąd Rejonowy w postępowaniu uproszczonym, co w przedmiotowej sprawie – wobec zmiany trybu toczącego się postępowania z uproszczonego na zwykły i braku wydania w tym przedmiocie postanowienia o powrocie do trybu uproszczonego – nie miało miejsca, a ponadto wydanie zarządzenia przez Prezesa Sądu Okręgowego w C. o rozpoznaniu przez ten Sąd apelacji jednoosobowo, pomimo jej zarzutów ściśle związanych wątpliwościami co do trybu toczącego się postępowania, oznaczało dokonanie rozstrzygnięcia jeszcze przed rozpoznaniem apelacji przez Sąd Odwoławczy.

Podnosząc te zarzuty **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w C. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o uznanie kasacji za oczywiście bezzasadną i jej oddalenie. Takie też

stanowisko zaprezentował Prokurator Prokuratury Generalnej obecny na rozprawie kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie budzi wątpliwości, że postępowanie przygotowawcze w niniejszej sprawie było prowadzone w formie dochodzenia. W myśl art. 469 k.p.k. Sąd rozpoznaje w trybie uproszczonym sprawy, w których było prowadzone dochodzenie. Sąd Rejonowy w C. rozpoznawał zatem w trybie uproszczonym przedmiotową sprawę, w której akt oskarżenia wniósł i popierał oskarżyciel publiczny – I Urząd Skarbowy w C. (por. art. 325 d k.p.k. w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych, obok Policji, do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym).

Z uwagi na przekroczenie 21-dniowego terminu przerwy, na rozprawie w dniu 17 czerwca 2013 r. Sąd I instancji dokonał zmiany trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny, gdzie faktycznie obecność prokuratora na rozprawie jest obowiązkowa. Tym niemniej, na terminie rozprawy w dniu 30 września 2013 r. ten Sąd w oparciu o przepis art. 404 § 2 k.p.k., postanowił rozprawę odroczoną w dniu 5 września 2013 r. prowadzić od początku ponownie w trybie uproszczonym.

W tej sytuacji nie można odmówić racji wywodom Sądu II instancji, który nie dzieląc argumentów obrony stwierdził, iż prowadzenie rozprawy od początku oznacza nie tylko konieczność przeprowadzenia od nowa postępowania dowodowego, ale równocześnie „niejako cofnięcie” całego postępowania sądowego na jego etap początkowy i rozpoczęcie go od odczytania aktu oskarżenia przez uprawniony organ, którym w tej sprawie był I Urząd Skarbowy w C.

Ten pogląd znajduje wsparcie w stanowisku Sądu Najwyższego, iż rozprawa odroczonej co do zasady toczy się od początku, a więc od odczytania aktu oskarżenia, a w przypadku uchylecia wyroku, wydanego z zastosowaniem art. 484 § 2 k.p.k., w postępowaniu ponownym sprawa powinna być rozpoznana znów w postępowaniu uproszczonym, chyba że co innego wynika z treści orzeczenia sądu

odwoławczego oraz zawartych w uzasadnieniu tego orzeczenia wiążących zapatrywań prawnych, a także wskazań co do dalszego postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. I KZP 16/07, OSNKW 2007, z. 9, poz. 61). Nie można zatem podzielić wyводу skarżącego, iż w opisanych realiach sprawy I Urząd Skarbowy w C. utracił status oskarżyciela publicznego.

Trafnie podniesiono w odpowiedzi na kasację, że bezzasadny jest zarzut obrazy przez Sąd Okręgowy w C. przepisów o składzie sądu. Zgodnie z art. 476 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy, po wydaniu przez prezesa tego sądu stosownego zarządzenia, może rozpoznać apelację w składzie jednego sędziego, w sytuacji gdy sąd pierwszej instancji wydał w takim składzie wyrok, orzekając w postępowaniu uproszczonym (por. też mająca moc zasady prawnej uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. I KZP 38/05, OSNKW 2005, z. 11, poz. 103).

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 1 k.p.k., rozstrzygnął jak w postanowieniu.